

Naziji kljubujejo in groze Evropi - Fronta proti Hitlerju

Viharno ogorčenje po Evropi nad nasilno okupacijo Češke spravilo nazije le še v bolj kljubovalno pozicijo. — Grožnje bruhajo velikim in malim državam. — Prete z razveljavljanjem vseh pogodb.

Berlin, Nemčija. — Iz obnašanja, ki ga kaže te dni nazija Nemčija, ni razvideti, da bi jo alarm, ki ga je dvignila po Evropi z ugrabitvijo Čehoslovaške, spravil v kako presenečenje ali celo v strah. Nasprotno, zdi se, da je nje kljubovalna upornost dobila še večji greben, kajti ne le, da povdarja, da je nobena sila ne ustavi, marveč grozi obenem tudi vsakomur, ki bi nazijstvu skušal postaviti kake ovire na njih potu.

Nemško časopisje naravnost divja proti veselilam, ki te dni odraja korake, da preprečijo nadaljnje nazijske nasilne pohode, namreč Angliji, Franciji, Zed. državam in Rusiji. Obenem jih svari, da bo Nemčija razveljavila še tiste pogodbe, katere jo vežejo s temi državami, da bo s tem pretrgala zadnje vezi. ki jo družijo z njimi. Pri tem bi prišlo v poštev pogodba, ki je bila svoječasno sklenjena z Anglijo, v kateri se je določila moč vojne mornarice, ki je državi ne sme prekoračiti. Istočasno bi bil vržen v koš tudi pakt, ki se je sklenil v jeseni v Monakovem.

Enako so naziji zaprti tudi Franciji, da bodo raztrgali obstoječe pogodbe z njo, predvsem "mirovno" pogodbo, sklenjeno lani, s katero ste se državi obvezali, da boste spoštovali sedaj obstoječe medsebojne meje.

Malim evropskim državam, katere so v neposredni nevarnosti nazijskega napada, pa nemško časopisje grozi, da bodo izvršile direktno samoumor, ako se bodo zvezale s tistimi veselilami, ki so Nemčiji nasprotni, in da bodo postale žrtve angleške hinavščine, češ, da jih ta pod krinko ogorčenja nad usodo Čehov izvajla v krog svoje nasilne politike.

Tudi Zed. države so prišle do svojega mesta v teh napadih nazijskega časopisja. O njih pravi, da se skušajo posaditi na sodni stol nad celim svetom, dočim v resnici nimajo nobenega pojma v evropskih potrebah. Obenem primerja Roosevelta Wilsonu. Kakor je skušal Wilson priresti svetu mir, a mu je prišel neprestrani nemir, tako, pravijo, hoče Roosevelt ustvariti nov in svobodnejši red v svetovni trgovini, a obenem zagovarja nesmiselno trgovinsko vojno. Ta pripomba se nanaša na odredbo, ki jo je izdala ameriška vlada pred par dnevi, s katero je zvišala carino na blago, uvoženo iz Nemčije, za 25 odstotkov.

Razvidi se, da hoče Hitler ostati v stalnem ozkem stiku s svojim zaveznikom Mussolijem, in je očitno iz tega vzroka ponovno odšel Goering nazaj v Italijo na "počitnice", s katerih je bil zadnje dni ob krizi na Češkem nemudno poklican domov.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

PRED MIROM
V ŠPANJI

Med Frankom in madridsko vlado prišlo do pogajanj.

Pariz, Francija. — Upanje obstoja, da se bo civilna vojna v Španiji v doglednem času končala. Uradna poročila, ki jih je prejela francoska vlada v torek iz San Sebastian, namreč govore, da so se med nacionalistično in republikansko vlado dejansko otvorila mirovna pogajanja. Republikanska vlada v Madridu je pred par dnevi poslala gen. Franku ponovno ponudbo, da je pri volji, skleniti takoj mir, ako bo ta "časten" za njo.

SMRT POBRALA ROJAKA

Chicago, Ill. — Na svojem domu v Algonquinu, Ill., je ta torek zjutraj preminul rojak Anton Mladic, kateri je znan Chicagoanom, ker je dolga leta bival tukaj in vodil tudi gostilniški obrt, na kar se je preselil v Algonquin, kjer je imel letovišče. Rojen je bil leta 1872, v Žužemberku, od koder je prišel v Ameriko v 1893. Smrt je povzročila srčno slabost in naduha. Pogreb se bo vršil v četrtek popoldne na pokopališču v Algonquinu. Pokojni zapušta soprogo, enega sina, zdravnika, dve hčeri, od katerih je ena bolničarka, ter dva brata v Chicagu, Johna in Leona, katerim iskreno sožalje.

KRALJ ODPRL
STARODAVNI GROB

Kairo, Egipt. — Kakor je bilo včeraj poročano, je neka raziskovalna ekspedicija na letelu na starodavno grobnico. O njej se je najprej domnevalo, da je faraona Psou Sen Nefa, a pozneje se je ugotovilo, da v najdeni krsti počiva kralj Šišak, ki je vladal okrog 950 pr. Kr. Ekspedicija je povabila egiptovskega kralja Farouka, da je on sam odprl pokrov krste, v kateri je ležala bogato okrašena mumija enega njegovih slavnih prednikov. O kralju Šišaku se čita v bibliji, da je z veliko armado napadel Jeruzalem, oplenil mesto in pobral iz Salomonovega templja vse dragocenosti.

DELAVEC ZASLUŽI VEČ
KOT MINISTER

Tokio, Japonska. — Zaradi vojne potrebuje Japonska veliko število izvežanih delavcev pri izdelovanju municije in jih zato tudi visoko plačuje. Tako je delavsko ministerstvo zadnji ponedeljek izdalo poročilo, v katerem trdi, da taki delavci zaslužijo več kakor državni ministri, namreč okrog \$2,700 na leto, dočim dobi minister le \$1,814. So pa zato drugi delavci v tem slabšem položaju, kajti njih plača ni niti \$270 na leto in delajo za njo po 14 ur na dan.

IZJAVA
DR. MAČKA

Pomoč po avtonomiji mu je dobrodošla od kateresibodi strani.

Zagreb, Jugoslavija. — Zadnji evropski dogodki so privedli v Jugoslaviji v ospredje z vso izrazitostjo vprašanje s p o r a, oziroma sporazuma med belgrijsko vlado in Hrvatimi in vidi se, da se na obeh straneh s podvojeno vneto deluje na to, da se ta problem čim najhitreje reši. Ta torek se je dr. Maček, vodja Hrvatov, izrazil, da so Hrvati odločeni, da morajo dobiti avtonomijo, ne glede na to, od kod dobe tozadevno pomoč, "ali od Hitlerja, ali od Roosevelta", kakor se je izrazil.

DOLGČAS MU BILO PO
PRAVEM IMENU

Chicago, Ill. — Skrajno težko je za Amerikance pravilno izgovoriti ime George Stanislaukas in tako je nekega fanta, ki je nosil to ime, v letu 1917 narednik v armadi sam prekrstil v George Sprague. Fant je na to pristal, ter bil pozneje poznan pod tem imenom; pod njim je bil izpuščen iz armade, bil pozneje naturaliziran in ga nosil vse doslej, skozi 22 let. Ves ta čas pa ga je to tuje ime težilo in ni mogel pozabiti svojega prejšnjega, zanj najlepšega imena na svetu, Stanislaukas. Tako je končno apeliral na sodnijo, naj mu uradno premeni ime, kar mu je bilo zadnji ponedeljek tudi ugodeno, in možakar je vedrega obraza prikorakal iz sodnije kot George Stanislaukas.

IŠČEJO MESTO ZA
KONVENCIJO

Washington, D. C. — Republikanska stranka je že pričela iskati pripravnega mesta za svojo konvencijo prihodnje leto. Na delu je vplivna struja, da se v to svrhu izbere Chicago.

PRIPOROČA SVETOVNO
VODSTVO PAPEŽA

London, Anglija. — Anglikanski nadškof iz Canterbury je zadnji ponedeljek v višji zbornici povdaril potrebo, da se krščanstvo širom celega sveta združi k obrambi mira, in vodstvo tega gibanja naj se poveri, je dejal, papežu Piju XII. Že leta 1935 je, kakor pravi, izrazil podobni predlog, toda Vatikan se mu tedaj ni pridružil, a od sedanjega papeža pa je prejel zagotovilo, da je naklonjen temu gibanju.

KRIŽEM SVETA

Šanghaj, Kitajska. — Japonska armada je pričela z novo ofenzivo proti Kitajcem, in sicer v sredi Čekiang province, južno od mesta Hangčov. Na tem delu niso Japonci dosegli nobenega napredovanja že od decembra 1937.

Berlin, Nemčija. — Nemci trdijo, da je njih novi Junkerjev bombni aeroplan, ki je bil pred kratkim prideljen zračni armadi, dosegel zadnji ponedeljek nov svetovni hitrostni rekord, ko je napravil 321 milj na uro.

Ottawa, Kanada. — Min. predsednik, M. King, se je zadnji ponedeljek izrazil v parlamentu, da bo Kanada šla na pomoč Angliji, ako bo ta napadena. Vendar pa odločitev o tem odvisi popolnoma od kanadskega parlamenta samega.

NAGLA JEZA PRIVEDLA
DO UMORA

Grundy, Va. — Neki 62 letni Green Dyeberry je postal zadnji ponedeljek žrtev umora, katerega povod je bil skrajno malenkosten. Mož se je namreč ponorčeval iz tobaka, ki ga je pušil neki 34 letni I. Pierce, toda tega je njegova opazka tako razjarila, da je potegnil revolver in za smehovalca ustrelil.

Vsak teden en dopis, naj bo geslo vsakega dopisnika "A. S.!"

PROPAGANDA
ANGLIJE

Angleška vlada na delu, da ustvari v Evropi mogočen blok proti nazijski Nemčiji. — Vprašanje Italije.

London Anglija. — Angleška vlada, ki je po usodi Češke s tako naglico izpremenila svojo dosedanje miroljubno politiko, je zdaj z vso intenzivnostjo na delu, da ustvari enotno fronto vseh tistih evropskih držav, ki doslej še niso padle v naročje nazijske Nemčije. Kakor je bilo že včeraj poročano, bi prišlo za ta protihitlerjevski blok poleg Anglije, Francije in Rusije v poštev še šest drugih, manjših držav. Prvi uspehi te angleške propagande so se že pokazali, in sicer v Rumuniji; ta država je namreč objavila, da bo odločila odgovor na ponudbo Nemčije za medsebojno trgovsko zvezo, dočim bi jo drugače brez dvoma takoj sprejela.

Tekom sedanje razburjenosti pa obstaja veliko vprašanje, kaj bo storila Italija, ako bi prišlo do spopada. Njeno časopisje sicer na široko poroča o okupaciji Češke, vendar pa v poročilih ni videti pravga navdušenja, in možno je, da postaja tudi Italijo strah pred mogočno Nemčijo. Nekateri zato izražajo mnenje, da se Hitler ne more preveč zanesti na Mussolinija, ako se bo cela, ostala Evropa dvignila proti njemu.

NEMČIJA MOČNEJŠA KOT
KDAJ PREJ

Berlin, Nemčija. — Po velikosti ozemlja je bila Nemčija pred vojno sicer močnejša, kakor je zdaj, kajti takrat je imela precej kolonij, toda po številu prebivalstva pa je zdaj znatno naprej. Vključno s prisvojenimi pokrajinami, Avstrijo, Češko in Slovaško, šteje Nemčija zdaj 86 milijonov ljudi, pred vojno pa jih je imela s kolonijami vred 79 milijonov.

Iz Jugoslavije

Po določbah državnega finančnega odbora bo dobila Slovenija za ceste in melioracijska dela dvesto šestdeset milijonov dinarjev. — Zanimiva konjska kupčija. — Smrtna kosa. — Druge vesti.

Proračun gradbenega
ministerstva

Ljubljana, 24. febr. — Na včerajšnji seji finančnega odbora je bil v razpravi proračun ministerstva za vojsko in mornarico, ki znaša 2,928.165.957 dinarjev in določa za vojsko na kopnem 1.704.976.000 din, za letalstvo 371.586.000 din in za mornarico 260.621.000 din. Poleg tega vsebuje proračun še precejšnje izdatke za civilno letalstvo, za obmejne čete in za obrambni sklad. Proračun je bil sprejet.

Takoj za tem je sledilo poročilo ministra za javna dela Dr. Miha Kreka, katerega vsebina izdatkov gre na račun za vzdrževanje cest, mostov, državnih in javnih stavb in vodotehničnih naprav. Po tem proračunu je določeno, da dobi ministerstvo za javna dela eno milijardo dinarjev in sicer iz štirimilijardnega posojila iz leta 1935. Od tega bo šlo za nove ceste po milijarde, kateri se bo pridružila še poldruga milijarda, ki jo bo ministerstvo najelo na podlagi dohodkov cestnega sklada. Za prihodnjih šest let bo imelo ministerstvo na razpolago skoraj dve milijardi dinarjev za ceste. Od tega bo deležna Slovenija 209 milijonov dinarjev.

Za melioracijska dela bo porabljenih 255 milijonov dinarjev: 30 milijonov bo vrgel melioracijski sklad, 225 milijonov pa bo vzetih iz štirimilijardnega posojila. Slovenija bo dobila iz te postavke 51 milijonov dinarjev, in sicer za sledeča dela: za regulacijo Drave v ptujskem okraju, za melioracijska dela v dolnjelendavskem okraju, za izdelavo jezov na Ljubljani, za regulacijo Savinje, za regulacijo Drave v obmejnem odseku in potem od Varaždina naprej do izliva Mure v Dravo.

Posebno pozornost posveča ministerstvo za javna dela tudi napeljavam novih vodovodov, umnejši izrabi naših vodnih sil ter elektrifikaciji. Načrt za elektrifikacijo je v osnovnih obrisih že izdelan ter ga sedaj preučujejo strokovnjaki.

Nepošten konjski prekupčevalec
Celje, 25. febr. — Pred dnevi je kupil trgovec Poljanec iz Radeč na sejmu v St. Jurju pri Celju lepega konja, vrednega 2500 dinarjev. Ker pa ga ni mogel odpeljati v Radeče, ga je po 45 letnem konjskem prekupčevalcu Ivanu R. iz Celja poslal k nekemu posestniku na Babnu pri Celju, da bi ta konja krmil, dokler ne pride ponj. Dovolil mu je celo to, da sme konja uporabljati za domača dela. Ivan K. je konja res pripeljal na Babno in ga nekaj dni pustil pri dogovorjenem posestniku. Po tednu dni pa je pri-

Iz sovraštva

Zaradi starega sovraštva sta napadla neki posestnik in njegov sin iz Apač 24 letnega Franca Beraniča, posestnikovega sina iz Apač. Posestnik mu je vrgel v glavo težak kamen, sin je pa udaril Beraniča z drogom po glavi, da mu je močno poškodoval lobanjo in je moral ta v ptujsko bolnico.

Nesreča

Delavca Matija Mulej in Karel Šlajpah, sta bila zaposlena pri trdkih Slavec v Lescah na Gorenjskem. Nekega dne, ko sta delala, se je porlro ogrode nasipa pri cestnih delih in oba delavca podnilo. Oba so morali odpeljati v ljubljansko bolnico. Mulej ma hude notranje poškodbe, Šlajpah pa na glavi in prsih.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

NA IMANJŠA REPUBLIKA ZASTOPANA

Tudi republika El Salvador, ki je najmanjša država v srednji Ameriki, je postavila svoj paviljon na mednarodni razstavi v San Francisco. Gornja slika kaže paviljon in pred njim tri državne zastopnike.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevoov po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telephone: CANAL 5544

Naročnina:
Za celo leto \$5.00
Za pol leta 2.50
Za četrt leta 1.50
Za Chicago, Kanada in Evropo:
Za celo leto \$6.00
Za pol leta 3.00
Za četrt leta 1.75
Posamezna številka 3c

Dopisni važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrta dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Subscription:
For one year \$5.00
For half a year 2.50
For three months 1.50
Chicago, Canada and Europe:
For one year \$6.00
For half year 3.00
For three months 1.75
Single copy 3c

Kaj bo v Evropi?

Čudno je politično vreme nad Evropo. Zadnjih par dni prihajajo alarmantne vesti v svet. Po nemški okupaciji Čehoslovaške se je začela Evropa na novo grupirati v razne grupe, s katerimi naj bi se ustavilo novo nemško prodiranje in osvajanje. Koliko bodo te akcije dosegle je za enkrat še težko ugotoviti.

Zdi se, da v Londonu in Parizu močno obžalujejo, da so se dali lansko jesen tako temeljito potegniti za nos diktatorju Hitlerju. Čitateljem so znane Hitlerjeve obljube, da ko bo dobil Sudete, da nima nikakoršnih nadaljnjih zahtev po kakih tujih zemljah. Obljubil je celo, kako bo čuval in zajamčil je nove češke meje. In celo vrsto nadaljnjih obljub je, ki jih je izjavil in dal Hitler. Chamberlain in Daladier sta mu verovala in sta s tem silno sama sebe goljufala. To zgodovinsko napako, ki sta jo napravila v jeseni leta 1938. v Monakovem, bodo evropski narodi, kakor zgleda še drago plačevali, kakor tudi Angleži in Francozi sami bodo za to napako plačevali prej ali slej drag račun. Ampak zdaj je vsako obžalovanje prepozno. Tisti, kateremu so verjeli na besedo jih je salamensko potegnil. Dogodek je podoben drzovitemu roparju, ki pride nad gospodarja brez puške in orožja in ga z obljubo pregovori, da mu gospodar izroči orožje, potem se pa obrne in mu istega nastavi na prsa in ga oropa do kosti. Prav tako je napravil Hitler zadnje tedne.

Zdaj, ko je Hitler planil na ubogo že preje oskubljeno Češko in isto raztrgal in pogoltnil, mu narašča apetit še po rumunskem olju in žitu. Nemčija ima sedaj sijajne naravne meje. Ob Reni ima mogočen trdnjavski pas, znano Siegfriedovo linijo, o kateri pravijo, da prekaša Maginotov linijo na francoski strani ob Reni. Z zavzetjem Sudetov ima nepremagljivo linijo na jugovzhodu. Proti jugu ima Karavanke ob Jugoslaviji. Tako ima vse ugodnosti Hitler v svoji roki. Edino iz vzhoda so pota, toda v to smer pa Hitler prodira. Edino kar mu manjka zdaj je olje za nemška letala, pa žita za kruh. Ako dobi še to, bo imel vse in kot tak bi lahko delal preglatice vsemu svetu.

Razumeti je treba, da je kramarskim Angležem bore malo za Rumunijo in za druge države na vzhodu. Angležem gre zato, da same sebe obvarujejo pred nevarnim nasprotnikom. In če Nemčija dobi kar ji manjka, to je olje in žito, tedaj bi postala Nemčija najnevarnejša tekmovalka Angleži. Zato in iz tega razloga se gospodom v Londonu te dni tako mudi, da bi pregovorili Rumunce, naj z Hitlerjem ne napravijo nikakih gospodarskih ne trgovinskih pogodb. Angleži so zdaj silno radodarni. Rumuncem nudijo pogodbe, da bodo pokupili vse njihove izdelke in izdelke, samo da bi ostali na njihovi strani. Rumunsko olje in žito je tista palica, katero ne želijo Angleži, da jo Rumunci dajo Hitlerju v roke. Kdo bo Rumunce osvojil, bo pokazala kmalu bodočnost.

Politični opazovalci so mnenja, da bo Hitler storil vse, da Rumunijo dobi pod svoj upliv. Se pač zaveda, da če mu Anglija vzame Rumunce, da bo Nemčija še vedno odvisna od ostalega sveta glede dobivanja olja in žita, katerega kontrolira Anglija. Če pa dobi rumunsko olje in žito, bo Nemčija neodvisna od angleške kontrole in za njo to pomeni vse.

Da gre Angliji silno na živce sedanja nemška politika je dokaz že to, da je v Monakovem prodala Češko samo iz tega razloga, da bo Hitler imel boljše priliko za boj proti sovjetski Rusiji in njenemu komunizmu, ki se ga Anglija radi Indije in drugih krajev najbolj boji. Toda, ko je Hitler mimogrede stopil Angležem na kurje oko, so taisti Angleži te dni kar javno zaprosili Moskvo za pomoč proti Hitlerju. Kako hitra sprememba, kaj? Zdaj se dobri-kajo Moskvi, da ta pomaga zaustaviti Hitlerja. Ali ga bodo zaustavili? Bodočnost bo kaj kmalu pokazala.

Zgleda, da bo velika težava zaustaviti Hitlerja že sedaj. Edino upanje je, da mu manjka za enkrat še olja in žita. Toda tega dobi z enim samim korakom, če želi. Naj hitro zasede Rumunijo in bo imel oboje. Lahko je pa tudi, da se bo Hitler potuhnil, kakor se je že večkrat preje in bo za enkrat zadovoljen s tem, kar je dobil brez vsakih žrtv. Ko bo to prebavil bo planil na novo žrtev, to zopet

v takem momentu, da bo vse sosedo iznenadil, kakor zdaj z zasedbo Češke in predno se bo kdo pripravil za kak nastop proti njemu, bo imel že vse v svojem žaklju.

Ako ima Anglija, Francija in Rusija kaj korajže in jim je kaj za pravico, tedaj bi morale prav zdaj ukazati Hitlerju z odločnim ultimatomom: "Iz Češke ven, nazaj na svoje nemško ozemlje, ali pa te z orožjem prisilimo k temu!" — Toda o kakem takim ultimatumu ni slišati. Zakaj ne? Zato ne, ker se Hitlerja bojijo. Nervozni postanejo le, kadar jim Hitler slučajno stopi na njihovo lastno kurje oko. — Taki so ti veliki varuhi demokracije v Evropi. Zase gledajo, za male narode se ne zmenijo, pa naj jih zatira ali požira kdorkoli hoče.

PONOVITEV IGRE "SPOVEDNE MOLČEČNOSTI" V JOLIETU

Joliet, Ill.

Mladi igralci, člani in članice dramatičnega kluba cerkve sv. Jožefa, so tako izvrstno vprizorili lepo katoliško igro "Under the Seal", zadnji mesec, da so prejeli splošno priznanje od vseh kateri so videli igro. Ker pa je bilo ravno na dan vprizoritve tako ledeno in težko potovati, je veliko faranov in prijateljev ostalo doma in niso mogli videti igre. Vsi ti so želeli, da bi se predstava ponovila. In res se je sklenilo, da se igra ponovi, in to v nedeljo 26. marca, popoldne in zvečer, v dvorani nemške cerkve sv. Janeza. Ta dvorana je kakor naša primerena za naše ljudi, ker jim bo blizu in ker ima lep in prostoren oder, kateri je potreben za tako impozantno predstavo. Dvorana je najeta za tisti dan, in ves dobiček bo za cerkev sv. Jožefa.

Igra je spisal odlični katoliški mož Mr. William Roeder, in on sam osebno uči naše igralce. Igra je zelo zanimiva od začetka do konca. V njej se nahajajo napeti prizori, ko se predstavlja kako se bojuje ta v sruči mladega duhovnika ljubezen do svoje sestre in ljubezen do svojega poklica. Spovedna molčečnost mu nalaga da molči če ravno vidi kako nek nesramen goljuf varja njegovo sestro in kako jo bo spravil v nečast in nesrečo. Igra je dovolj resna, da je primerna za postni čas, vendar je v njej dovolj razvedrila, da se vsakemu dopade. Igra je tudi zelo podučljiva, in zato se priporoča posebno naši mladini.

Vsi, kateri niso zadnjikrat mogli videti igre, naj se zdaj poslužijo te prilike, ker bo preteklo precej časa, preden bomo zopet imeli tako veličastno predstavo. Vstopnina bo 50 centov za odrasle in 25 centov za študente, in 10 za otroke.

Igra se bo vprizorila dvakrat, popoldne ob 2:30, in zvečer ob 8:15.

X.

Predstave v vašim prijateljem "Amer. Slovenec" in jim ga priporočite, da se nanj naroče!

KAJ NOVEGA V SEVERNI MINNESOTI?

Eveleth, Minn.

Ker se nihče ne oglasi iz našega mesta, bom pa jaz nekoliko napisala. Kar se dela tiče je tudi tukaj slabo, kot povsod. Še največ jih je zaposlenih pri WPA pa so tudi mesec, da so prejeli splošno priznanje od vseh kateri so videli igro. Ker pa je bilo ravno na dan vprizoritve tako ledeno in težko potovati, je veliko faranov in prijateljev ostalo doma in niso mogli videti igre. Vsi ti so želeli, da bi se predstava ponovila. In res se je sklenilo, da se igra ponovi, in to v nedeljo 26. marca, popoldne in zvečer, v dvorani nemške cerkve sv. Janeza. Ta dvorana je kakor naša primerena za naše ljudi, ker jim bo blizu in ker ima lep in prostoren oder, kateri je potreben za tako impozantno predstavo. Dvorana je najeta za tisti dan, in ves dobiček bo za cerkev sv. Jožefa.

Igra je spisal odlični katoliški mož Mr. William Roeder, in on sam osebno uči naše igralce. Igra je zelo zanimiva od začetka do konca. V njej se nahajajo napeti prizori, ko se predstavlja kako se bojuje ta v sruči mladega duhovnika ljubezen do svoje sestre in ljubezen do svojega poklica. Spovedna molčečnost mu nalaga da molči če ravno vidi kako nek nesramen goljuf varja njegovo sestro in kako jo bo spravil v nečast in nesrečo. Igra je dovolj resna, da je primerna za postni čas, vendar je v njej dovolj razvedrila, da se vsakemu dopade. Igra je tudi zelo podučljiva, in zato se priporoča posebno naši mladini.

Tukaj po Minnesoti hodi okoli nič kaj priljubljena stara znanka "flu". Sedaj pokaže tega, sedaj onega, brez vsake olike je in obzirnosti ne pozna. Še celo na naše zdravniške skoči in si misli: No, sedaj pa "dohtar" pokaži kaj znaš in kedo je močnejši, ti ali jaz. In tako je, četudi je zdravnik, mora se ji podati in se vleči za par dni v posteljo. Dosedaj ni še nobenega spravila v grob, kar je edino dobro. Sploh v naši fari nismo imeli posebno veliko smrtnih slučajev po nopen letu, za kar hvala Bogu in Mariji.

Zimo imamo pa tukaj muhasto. Februar je bil v resnici muhast, saj je bilo skoro vsaki dan drugačno vreme. Snega imamo pa toliko, da bi morali kmalu hiše iskati in če se hočeš kam podati, moraš najprej sneg odkidati. No, pa nas kljub temu ne prestraši, zlasti ne naših članic, ki spadata k Združenju ameriških Slovencev v Minnesoti. Kaj je njim mraz in sneg. Kadar se one zavzamejo za kakšno reč, jih ne ustavi nobena sila.

KATOLIŠKI SLOVENC! DRAGI ROJAKI!

Naznanimo Vam veselo novice, da bo letos 25.—30. 7. 1939 v Ljubljani VI. svetovni kongres Kristusa Kralja. Brez dvoma je ta kongres velika čast za našo Ljubljano in celo Slovenijo.

Oči katoličanov vsega sveta bodo obrnjene na Ljubljano. Nikdar še ni videla Ljubljana in ne Slovenija toliko odličnih tujih gostov v svojem obzidju, kakor jih bo ob tem kongresu.

Če pa so povabljeni na kongres katoličani vseh narodov, prav posebno pristržno vabimo na kongres Vas, dragi nam rojaki. Saj radi pridete, kadar morete, svojo staro domovino pogledat in pozdravit.

Ta obisk lahko letos združite s kongresom. Seveda ne boste mogli na kongres priti vsi; a upamo, da Vas bo prišlo lepo število.

Navodila za udeležbo Vam bodo dali gospodje, katerim je stvar poverjena. Tudi natančnejši program bodo Vaši listi pravočasno objavili.

Priporočamo Vam tudi, da bi molili za srečen potek in uspeh kongresa, kakor molimo po vseh naših cerkvah vsako nedeljo.

Torej pa na veselo svidenje ob dnevih kongresa v naši Ljubljani!

Pripravljeni odbor za Kongres.

Dogodki

med Slovenci po Ameriki

Rojenice

Cleveland, O. — Pri družini Mr. in Mrs. Tomažič na East 64th street so se pred kratkim oglasile vile rojenice in jim prinesle v dar krepkega sinčka.

Smrt na vzhodu

Brooklyn, N. Y. — Tukaj je umrl rojak Matija Zidar, v starosti 59 let. Doma je bil iz Kočevske Reke pri Kočevju in je bival v Ameriki 35 let. V starem kraju zapušča mater, ki je stara 96 let, brata in eno sestro.

Iščejo ga

Sherman, O. — Že več kot pred enim tednom je v Shermanu izginil od doma 62 letni rojak Pavel Centa. Nekateri domnevajo, da si je moral sam vzeti življenje, drugi pa ugibljuje, da je bil najbrže kje napaden in ubit, ker je navadno nosil pri sebi večje svote denarja. Šerif je sedaj s svojimi pomočniki začel omenjenega iskati.

Do smrti pobita

Cleveland, O. — Pretekli teden je Mrs. Mary Živoder, z East 172nd St. hotela stopiti na poulično železnico, pa jo je zadel neki avto in ji prizadejal tako hude poškodbe, da je istim komaj nekaj ur za tem podlegla v bolnišnici. Njeno dekleško ime je bilo Maleković in je bila stara 65 let. Doma je bila iz Zdenke na Hrvatskem, odkoder je prišla v Ameriko pred 27 leti. Zapušča tri hčere, ki so poročene.

Spominska plošča

Newburg, O. — Pred kratkim je bila v tukajšnjem Slovenskem narodnem domu na 80. cesti odkrita spominska plošča požrtvovalnemu narodnemu delavcu, pokojnemu Andreju Zagarju. Slavnost odkritja se je vršila s prav lepim programom.

Vest iz domovine

Cleveland, O. — Rojak Anton Koren je prejel pred kratkim iz starega kraja žalostno vest, da mu je v Podcerkvu pri Ložu umrla njegova mati Ana Koren v lepi starosti 76 let. Zapušča sina in hčer, tukaj pa tri sinove in eno hčer.

REDKA PRILIKA

se nudi, da si nabavite hišo, ki bo vam nosila lepe dohodka. Proda se vam trinadstropna hiša odspredaj s šestimi stanovanji in dva nadstropna nadaj z dvema stanovanjema, vse v enem poslopju. Zidana hiša. Vsa stanovanja stalno oddana in nosijo dobre dohodka. Lepo dekorirana in cementiran basement. Proda se zelo poceni. Hiša se nahaja na 2031 W. 23rd St. — Za nadaljna pojasnila se obrnite na:

PAUL DOBBERSTEIN

3635 West Cermak Road, Apt. 115 Chicago, Ill.
Tel. CRAWFORD 6229. Po 6. uri zvečer.

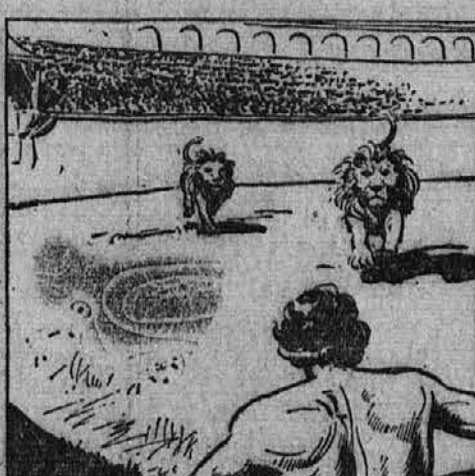
"TARZAN IN PREPOVEDANO MESTO"

(74)

(Metropolitan Newspaper Service) Napisal: Edgar Rice Burroughs

S široko odprtimi očmi je Helena vsa prestrašena gledala na razkačnega Zytheba, ki se ji je grozeče blizil z visoko dvignjeno roko, v kateri je tiščal smrtonosno bodalo, ki ji ga je hotel zasadi v srce. Nesmiselno bi bilo poskušati pobegniti, kajti Zytheb bi jo gotovo vjel ...

... Skoro nekako v istem času, ko je Zytheb grozil Heleni da jo zabode z bodalom, je bil tudi Tarzan v nevarnosti za svoje življenje v veliki areni mesta Thebos. Dva velikanška leva so izpuštili iz podzemskih kletk, ki sta sčela proti njemu. Kako naj se junaški Tarzan bori proti obema?

Enega, tako je mislil Tarzan, bi se že ubranil, saj se ga je že dostikrat v džungli in ga tudi premagal; toda dva, to nikakor ne more. — Kralj Herat je poželjivo gledal v areno, kako bota leva razgrala junaka Tarzana, medtem ko je Theban s strahom gledal na svojega junaškega teistaja.

Tarzan je pa mirno stal v areni, ko sta se mu pričela blizati leva vsak od ene strani. Premišljeval je, kako bi si na kak zvičen način pomagal iz te zagale. V svojem življenju se še ni znašel v enakem položaju. Ko je prvi lev skočil proti njemu, je Tarzan že imel načrt rešitve v glavi.

POZOR!

Poglej na številke poleg našega imena. Ako ti je naročnine potekla, obnovi jo in pomagaj listu!

POROČILO IZ DOMOVINE

O notranjem političnem položaju Jugoslavije po volitvah.

Nekateri slovenski listi v Ameriki so prinesli članke, ki pač ne morejo vzbuditi videza resnosti, ki bi jih mogli uvrstiti kvečjemu v žalostno zapuščino predvojne liberalnega časnikarstva, ki mu je bil najljubši predmet gonja proti duhovščini. Tako smo n. pr. izvedeli, da je list "Enakopravnost" 12. januarja t. l. objavila — sebi v posmeh — strašno vest, da je dr. Korošec nameraval začeti požigati cerkve po Hrvatskem; "Prosveta" pa je 3. februarja t. l. prinesla infamen napad na slovensko duhovščino in katoliško vero sploh, češ da je največja zavezница fašizma. Nadalje smo čitali vesti o "krvavom popu" in še mnoge druge gorostasne vesti.

Omejili smo se samo na par primerov. V zadregi smo, kam naj jih uvrstimo. Na področje resnega časnikarstva slej ko prej ne spadajo in zato nanje ne bomo posebej odgovarjali. Pač pa hočemo vsem slovenskim listom v Ameriki, ki se trudijo za resnico, podati stvarno, popolno in objektivno poročilo o notranjem političnem položaju Jugoslavije po volitvah, na katero navezujejo še poročila o našem zunanjepolitičnem položaju.

Dr. Anton Korošec je kot notranji minister vodil volitve v narodno skupščino po volivnem zakonu, ki ga je dne 11. septembra 1931. izdala vlada, v kateri je bil ministrski predsednik Peter Živković, dr. Albert Kramer minister za zgradbe in Ivan Pucelj minister brez portfelja. Ta zakon, ki sta mu torej ta dva vodila slovenskega dela JNS (je enako Jugoslovanska nacionalna stranka), to je bivših naprednjakov, pripomogla do uresničenja in ki določa javne volitve, je bil torej nujna ustavna podlaga tudi za volitve, ki so se izvršile dne 11. decembra 1938., ko je zmagala vladna lista Jugoslovanske radikalne zajednice, kakor je ugotovil Glavni volivni odbor v Beogradu, kjer je imela tudi opozicije svoje članke. Te volitve, ki jih je vodil dr. Korošec, pa so bile po letu 1931. prve svobodne volitve, ko ni oblast delala nobenega uradnega pritiska in nasilja! Na Hrvatskem je ta volivna svoboda, ki jo je dal dr. Korošec, imela za posledico, da so pristajali opozicijske stranke HSS, dr. Mačka imeli v rokah skoro povsod ves volivni aparat in so mnogokje lahko oni izvrševali teror nad vladnimi somišljeniki. Zagovorniki nasilne politike proti Hrvatim, ki so iz nekdajnje JNS vskočili v okolico dr. Milana Stojadinovića, so zaradi tega zadnje čase pri srbskih ministrih intrigirali zoper dr. Korošca, češ, da je celo podpiral opozicijo, in ga začeli očitno napadati, podtikajoč mu, da je vodil volitve zoper vladno. Na te napade je dr. Korošec izjavil, da v njegovi politiki nasilju ni mesta in da Korošec ni človek, ki bi hotel rabiti silo. To je bil eden izmed vzrokov, da je dr. Korošec odstopil in šel iz vladne ter nato prevzel predsedniško mesto v senatu. Z njim je soglašalo več ministrov, tako slovenski minister dr. Krek in prav tako srbski ministri Magarašević, Čvrkić in Cvetković.

Drugi vzrok izstopa dr. Korošca iz vlade pa je bil ta, da se ni več strinjal z novo zunanjepolitično smerjo, ki jo je začel dr. Stojadinović kot zunanji minister uvajati. Male države srednje in vzhodne Evrope so zašle v težek zunanjepolitični položaj predvsem zaradi tega ker je rdeča ljudska fronta v Franciji do-

cela ohromila moč francoske države, dejstvo, ki je najbolj očitno prišlo do izraza pri septembrijskih dogodkih, ko je Češkoslovaška, brez upanja na pomoč svoje francoske zaveznice in prepuščena sama sebi, morala kapitulirati pred nemško premočjo. Tako je torej za propast Češkoslovaške v največji meri kriva nemoč Francije. Zaradi tega se nobena teh malih in srednjih držav, ki stojijo v območju Nemčije ali Italije, ni mogla in ni smela zanašati na pomoč ohromele Francije. V taki prilika je bila tudi Jugoslavija, ki je skušala v tem nevarnem položaju na eni strani ohraniti zavezništvo Francije in Anglije, na drugi strani pa priti v prijateljske odnose z Nemčijo in Italijo, ki sta bližji, neposredni sosedini in ki sta se po svoji moči izkazali pravkar za mnogo bolj udarni. To je bila edina politika, ki jo je narekoval zdrav razum sprčo težkega položaja, ko bi Jugoslaviji nobeden izmed dosedanjih zaveznikov ne mogel pomagati.

Dr. Stojadinović pa je proti koncu svoje vlade začel le preveč podlegati nekim zunanjim vplivom in je hotel po nemškem vzorcu iz Jugoslavije napraviti takšno avtoritarno državo kot je Nemčija. V tej avtoritarni državi bi bil dr. Stojadinović vodja. Že je uvedel nacionalistični pozdrav z dvignjeno desnico in se dal pozdravljati s klicem "vodža". Zoper takšno politiko je nastopil dr. Korošec, ki je uvidel, da bi to pomenilo konec neodvisne Jugoslavije in da bi zlasti Slovenci ponovno prišli pod popolni vpliv premočnega nemstva. To politiko dr. Korošca so zelo dobro razumeli Nemci, ki v svojih največjih glasilih napadajo dr. Korošca, češ da hoče uvesti v Jugoslaviji povsem demokracijski režim. Posebno ostro ga je napadel veliki monakovski list "Münchener Neueste Nachrichten", ki dr. Korošcu očita, da je bil on tisti, ki je vrge dr. Stojadinovića in ki hoče reševati demokracijo. Kako je narod v Jugoslaviji z veseljem pozdravil to rešilno potezo dr. Korošca, nam je najlepši dokaz to, da so ob slovesni priliki, ko je bil izvoljen za častnega mesčana ljubljanskega, tisočglave množice vzklikale "Živel rešitelj demokracije!"

Ko je bilo jasno, kaj namerava dr. Stojadinović v zunanji politiki in da hoče v notranji politiki namesto sporazuma s Hrvati politiko močne roke, so 3. februarja t. l. izstopili iz vlade: slovenski minister dr. Miha Krek in Franci Snoj, ministri dr. Mehmed Spaho in dr. Džafer Kulenović ter srbski minister Dragiša Cvetković in se tako opredelili za politiko dr. Korošca, to je za sporazum s Hrvati in proti uvajanju fašističnega avtoritarnega režima. Tako je po zaslugi politike našega slovenskega voditelja prišlo do nove vlade, ki si je stavila v svoj program kot glavno točko sporazum s Hrvati in svobodo v političnem življenju. To je obrazložila v svoji vladni deklaraciji, ki jo je 16. februarja na seji narodne skupščine prečital ministrski predsednik in notranji minister Dragiša Cvetković. Ta politika že dobiva vidnega izražaja v proračunski debati.

Vsi kraji v Jugoslaviji, tudi Hrvatski, so z veseljem pozdravili novo vladno, ker vidijo v njej garancijo, da gremo v naši državi bolj čisto in sproti.

Za Tiskovni Odsek Rafaelove Družbe (TORD).

Plestenjak Viktor

ŽUPAN HAGUE GA RAZJEZIL

Dolga leta je 65 letni iznajdnitelj S. W. Rushmore vodil borbo proti Franku Hague, županu mesta New Jersey, N. J., a ni bil uspešen. To ga je tako ujezilo, da je sklenil, za vedno zapustiti državo, toda še prej pa je dal posekati 1.200 dreves na svojem posestvu in podreti svojo hišo.

KAJ SE SLIŠI PO SVETU?

ZALOŽENA SREČKA

Pri zadnjem žrebanju italijanske državne loterije se je zgodilo, da je dobitnik druge nagrade v znesku milijona lir svoj srečko založil in je pri najboljši volji ne more več najti.

Srečko je prodal neki brivec v Vicenzi nekemu zlatarju. Ta se je bil pred nekaj časa preselil v drugo stanovanje in je pri tem zažgal mnogo svojih papirjev. Sedaj se boji, da je bila tudi srečka med njimi. Tretjo nagrado v znesku pol milijona lir je zadel neki topniški podčastnik, oče treh otrok. Mož je bil srečko kupil proti svoji volji od nekega poštnega uradnika, ko je pri poštni hranilnici dvignil svoje zadnje prihranke.

ALBERT NALETEN NA NEPOTREBNE SITNOSTI

Chicago, Ill. — Albert L. Stevenson se je zadnjo soboto zvečer zakasnil pri nekem svojem prijatelju, h kateremu je šel po revolver, ki mu ga je svoječasno posodil. Bil pa je v skrbeh, da ga bo žena ožmerjala, ker bo tako pozen za večerjo, in, da svojo boljše polovico potolaži, je stopil v prodajalno, da ji prinese domov novo obleko. Ni pa imel dovolj denarja s seboj in tako je hotel revolver zastaviti za primanjkljaj. Ko pa je položil orožje na mizo, se je pro-

dajalka tako prestrašila, da je padla na stol in omedlela; prej je imela le še toliko moči, da je na listku papirja obvestila lastnika o "nevarnem možu". Presenečeni Albert je bil kmalu nato od policije aretiran in drugi dan je spoznal, da je prišel v sitnosti popolnoma po nepotrebnem; žena namreč ni bila nič jezna in je tudi varščino položila zanj.

GOSPODARJA OKRADEL IN GA POGOSTIL

V Orehovcu pri Krizevcih je užival premožni posestnik Ivančič sloves velikega skopuharja. Posli niso mogli ostati v njegovi službi, ker je mož strašno skoparil pri hrani in plači. Hlapec Josip Brek pa je dolgo potrpežljivo služil skopemu gospodarju čeprav so bile vse prošnje po zboljšanju hrane in plače zaman. Skopuh je bil s svojim pridnim hlapcem zelo zadovoljen. Vse njegove prošnje pa je odbijal s izgovorom da mu ne more ustreči, ko tudi sam sebi ne more kaj boljšega privoščiti. Hlapec je premišljeval, kako bi se dalo izpreobrniti starega skopuha, in naposled ga je okradel. Odnese mu je kakih 100 litra vina in lepo zalogo mesa in klobas. Svoj plen je spravil pri nekem prijatelju in priredil malo pojedino, na katero je povabil tudi okradenega gospodarja. Stari

DVA VRHOVNA SODNIKA

Načelnik vrhovnega sodišča Zed. držav, Ch. E. Hughes (na levi), in sodnik McReynolds, ko sta nedavno prisostvovala proslavi 100. obletnice prvega ameriškega kongresa.

Beseda o tem in onem

KAJ JE TOREJ S KOMUNIZMOM?

Piše: Andrej Tomec

Kadar se poroča o umrlih, se vselej tudi zabeleži in pove, kdaj in kje kdo umrje, da se za vsakogar ve, kateri dan, mesec in leto umrje. Ravno tako je, če kdo neznano kam zgine. Enako tudi, če se kje kaka večja nesreča dogodi n. pr. požarna, vremenska ali kaka druga naravna katastrofa, recimo kak orkan, tornado ali potres, da kako poslopje pogori, se poruši, da je razdejan kakšen kraj, vas ali mesto itd. je zmeraj vse to zabeleženo in pri poročilih vedno omenjeno kje, kdaj, kako, kateri dan, mesec in leto se je to zgodilo.

Pa ne samo kaka večja nesreča, ne le kak večji in važnejši dogodek, temveč tudi vsaka najmanjša stvar ali dogodek, o katerem je sploh vredno poročati, je zabeležen z datumom, kdaj se je isti dogodil.

Če kak list preneha izhajati, če je konec kake organizacije, konec kake vlade, kake samostojne države, za vse se torej ve, kdaj je kaj doživelo svoj konec, kdaj se je kje kaj zgodilo. O vsem je zgodovina natančno poročati.

Samo glede enega je izjema, samo o eni stvari prav ničesar ne vemo, samo o tem nimamo nobenega poročila, kje, kdaj, in kako se je to dogodilo, kdaj in kam je to zginilo, kje, kdaj in kako se je to vzele svoj konec.

Pa to vendar ni le kaka majhna nesreča, kak majhen brezpomemben dogodek, temveč je to, ako to presojamo po tem, kako apostoli in propagatorji tega, za to vsi goreli in delali in toliko žrtvovali, s tem svetu toliko upanja dajali, da, s pomočjo tega celo svetu obetali napraviti zemeljski raj, ne le velika nesreča, temveč ena največjih nesreč, ena največjih zgub, ki jih je še svet doživel, je to dogodek, ki je velikega svetovnega pomena; saj je vendar bilo to ali bi vsaj moralo biti za človeštvo največjega pomena, saj so imeli s tem apostoli in propagatorji tega namen prenoviti obličje zemlje in svet osrečiti.

Kaj vendar neki mislite, da bi naj bilo to, kaj bi naj bilo to, ki je bilo po svojih oznakovaleh nekaj tako velikega, nekaj tako pomembnega, da so hoteli in upali zato ves svet vneti in pridobiti, da so skušali to po vsem svetu razširiti in vtrditi, a ob enem nekaj tako malovrednega in brezpomembnega, da zdaj, ko tega več ni, ko je zginilo, prenehalo in doživelo svoj konec, da ni sploh vredno o tem poročati, kdaj, kje in kako je to zginilo, prenehalo in vzelo svoj konec?

To ni nič drugega, kakor — komunizem. Saj še ni dolgo, ko smo toliko slišali in brali o komunizmu, slišali in brali kako je

divjal, rušil, požigal, moril, kral, mučil v Rusiji in Mehiki, da bi s tem napravil paradiz na zemlji, nazadnje pa povzročil civilno vojno v Španiji, jo nekaj časa nadaljeval, potem pa — ne da bi vedeli kdaj in zakaj — se komunizma nič več ne omenja, posebno ne od strani komunistov, in zdaj že dalj časa civilno vojno v Španiji na mesto komunizma nadaljuje takozvana "Demokracija" ali "demokracija št. 2" (bolj pravilno bi bilo: "te-mokracija", op. pis.), ki sliši tu-di na ime: "Antifašizem".

Zdaj slišimo in beremo samo o tej novi "demokraciji" in "antifašizmu", o komunizmu pa nič drugega ne vemo, kakor da ga zdaj več ni. Ne vemo kam je zginil, kdaj, kje in kako in za kaj je koščal. Ali se je kje zgrubel, ali zmrznil, ali je kje zgorel (zgorel morda takrat, ko je v Španiji cerkve požigal, pa je z njimi vred še sam zgorel, op. pis.), ali ga je kje povodenj vzela, ali pogoltnilo morje ali pa ga je vihar odnesel.

Čudno, da nam bivši komunisti oz. sedanja "demokrati" ali "antifašisti" ne dajo nobenega točnega poročila o njihovem pokojnem komunizmu, da jim je še celo zelo neljubo, če jih kdo na komunizem samo spomni, da o njem tako neradi slišijo, kot da je bil v resnici nekaj tako slabega, da imajo opravičen vzrok sami se ga sramovati.

Vidite žalostnega konca nesrečnega komunizma! Milijoni so ga imeli za odrešenika, toliko žrtve je zahteval, toliko gorja je bilo radi njega, toliko krvi je zanj izteklo, da bi nam napravil raj na tem svetu — pa vse zastoj! Ni raja zemeljskega in še celo komunizma samega ni več! O, ti ubogi nesrečni svet, kolika zguba zate, kako velika nesreča te je zadela!

Pa evo ti še tolažbe in upanja Čeravno ni več na svetu komunizma in čeprav se niti za njegov grob ne ve, imaš pa na mesto njega "demokracijo" ali "antifašizem", ki je eno in isto, samo ime je drugo.

Ker je ime komunizem doživelo bankrot, zato so komunisti, zdaj "demokrati" ali "antifašisti", mu dali drugo, novo ime. Zakaj? Zato, da bi nevedne lažje prevarili, da bi mislili, da je "demokracija" ali "antifašizem" kaj drugega, kakor komunizem, za tako dolgo, dokler se ne bi tudi "demokracija" ali "antifašizem" izkazala za nekaj takega, kakor se je izkazal komunizem, katerima bo treba zopet ime spremeniti.

S svojim novim imenom nastopajo volkovi v ovčji obleki, da še vedno prejšnji in stari komunisti lažje prikrivajo svoje rožičke in kremplje, ko se dobri-kajo in prilizujejo delavcem in katoličanom kot da so njihovi največji prijatelji, kateri edini jim hočejo in morejo zboljšati njihov sedanjí položaj, samo ako se jih oklenejo in jim pri uresničenju njihovih obljub pomagajo.

A kako znajo komunisti oz. "demokrati" ali "antifašisti" zboljšati položaj delavcem, posebno katoličanom, so nam najboljši dokaz Rusija, Mehika in Španija, kar bi moralo tudi najbolj slepemu očmi odpreti.

Kaj ko bi bil "antifašistični" list "Naprej" v Pittsburghu takoj prijažen, da bi nam povedal kako je s komunizmom in kaka razlika je med njim in "demokracijo" ali "antifašizmom" in nam obenem razrešil uganko, kako je to, da so začeli boj v Španiji komunisti a nadaljevali so ga in ga nadaljujejo pa "demokrati" ali "antifašisti", če ni to v resnici vse eno.

Za Velikonoč

se vsakdo spomni svojih domačih, s kakim darom za piruhe. — Mi pošljamo denarne pošiljave v stari kraj točno in zanesljivo. Prejemniki dobijo denar na dom po pošti brez kakega odbitka.

VČERAJ SO BILE NAŠE CENE:

Za \$ 2.45.....	100 Din	Za \$ 6.30.....	100 lir
Za \$ 4.75.....	200 Din	Za \$ 12.00.....	200 lir
Za \$ 7.00.....	300 Din	Za \$ 29.00.....	500 lir
Za \$ 11.00.....	500 Din	Za \$ 57.00.....	1000 lir
Za \$ 21.50.....	1000 Din	Za \$ 112.50.....	2000 lir
Za \$ 42.50.....	2000 Din	Za \$ 167.00.....	3000 lir

Za višja izplačila dovoljujemo poseben popust.

Za pošiljave v ameriških dolarjih je poslati:
Za \$5.00.....\$5.75; za \$10.00.....\$10.85; za \$15.00.....\$16.00
in za \$25.....\$26.25

Vse pošiljave naslovite na:

JOHN JERICH

1649 West Cermak Road,

Chicago, Ill.

GUZAJ

Spisal
—
JANUŠ GOLEC

LJUDSKA POVEST

Sam je večerjal pečene piščance, vino pa je teklo od mize za vse, ki so šli taistega večera mimo Leskovškove krčme. Drugo jutro se je odpeljal kot grof in nikdar ni več videl kozjanski Dietrich ne mladih konj dirkačev, ne skoro novega lovskega voza; tudi tolikanj zgovornega žusemskega gozdarja ni bilo nikdar več na spregled.

Lipšinetov Nace iz Zverinjaka, ki je peljal gramoz iz jame pri Pesjem v Staro vas pri Vidmu, je zadel na glavarja v obcestnem jarku. Pri prvem pogledu je bil uverjen, da se je gospod ponesrečil s konji, ker je rad sam kočiral ter naravnost divjal po cestah. Voza ni bilo nikjer, konj še manj — moralo se je pripetiti nekaj drugega.

Sklonil se je k ponesrečenemu, ki je globoko sodel, imel na prsih prekrizane roke, klobuk je ležal nekoliko vstran in glava pač je bila zatekla in v obraz je bil črno zabruhel.

Nič ni razmišljal dobri Nace, gramoz je raztovoril na licu mesta, podložil dno kripe s kocama, dvignil ponesrečenega glavarja, ga položil počez na voz in tihotoma nazaj proti Brežicam do najbližje človeške pomoči. Je bilo poznati Nacetu, da je bil že leta in leta pri težkih konjih in gramoznem vozu. Z glavarjem ni divjal v mesto, ampak campasti konji so stopali korakoma, Nace je vlekel iz pipe in razmišljal prav počasi, kaj neki se je moglo pripetiti tako mogočnemu gospodu in še na vse zgodaj jutru. Se ni mogel prav razpukšati glede vzroka težke nezgode, ko je že tihotoma mimo prvih obcestnih hiš. Pred vsako je postal in razkladal ženskemu spolu, koga pelje, kje ga je pobral in hotel zvedeti od prestrašenih žensk, kaj neki se je moralo pripetiti grofu na ravni cesti v hrastovem gaju. Marsikdo je hotel vrniti glavarju zavest z mrlimi obkladki, ni pustil, ker za gospodo je dohtar, ne pa v vodo namočeno babje capje!

V Brežicah so znali mnogo prej, kakega potnika prevaža Lipšinetov Nace, predno je ta sploh prifurval v mesto. Ustavil je pred zdravnikom in predal lastno-ročno težko ponesrečenega kljub navalu ljudstva in gospode zdravniku.

Pod zdravniškimi obkladki si je glavar grof Attems kmalu opomogel do zavesti. Uganko z udarci in nezvestjo je znal razvozljati skraja le toliko, da ga je moral lopniti po glavi oni Dietrichov konjski mešetar, ki je utekel s kupljenimi konji, z izkupičkom zanje in z njegovo zlato uro ter verižico. Ko je nekoliko okreval, da je lahko sedel na postelji, mu je pokazala soproga pismo, katero je našla po prepeljavi na dom v njegovi suknji. Pismo je bilo pisano v nemščini in se glasi v slovenskem prevodu takole:

"Ljubi glavar in grof Attems!

Nisva se poznala do sinoči, ko sem se vam ponudil za posredovalca prodaje Dietrichovih konj dirkačev. Zaupali ste mi na prvi pogled, lahko bi vaš bil odpeljal, kamorkoli bi bil hotel. Zakaj vleči na dolgo, kar se stori lahko in hitro. Poslovala sva se danes bolj na krepko in sredi ceste in upam, da vas ne bo treba več gladiti po glavi, saj zaenkrat sem poravnal račun z vami, ki mi gonite orožnike na

vrat, ne da bi me poznali. Hotel sem se vam osebno predstaviti, da boste znali, da Guzaj ne tiči za plotom kakor kak grof. Posebno vizitko sem vam pustil na vaši glavi in upam, da je ne bo treba izročiti drugič, ker tedaj je ne bom položil le po vrhu glave, ampak skozi in takrat bo moj zadnji obisk pri vas, ako ne boste opustili gonje za menoj. Ko se boste pozdravili, pomnite, da je Guzaj — Guzaj, grof pa grof, ki bo sedel tudi drugič na limanice, a takrat ne bo odfrčal več živ!

S spoštovanjem ter v zahvalo za obilne denarne in zlate darove.

Franc Guzaj, l. r."

Ko je prečital te vrste grof Attems, bi se bil skoraj onesvestil, tako so ga presenetile. Čital je znova od črke do črke, od vrste do vrste — bila je istina in morala je biti resnica, kar je stalo od roke roparskega glavarja črno na belem. Kedo drugi bi ga naj bil speljal v zagonečno zanjko na tako pretkan način kakor ravno ta lopov. Nesramno to, da ga je preklestil ter oropal, ampak še hvalil se bo, kako sta se zavrtela v polki s samim glavarjem, poveljnikom žandarmerije v obsežnem brežiškem okraju. Ako se drzne razbojnik nad njega, kako lahek posel še le ima z njegovimi orožniki, ki se, razumljivo, ne upajo nađenj, kakor nad navadnega zločinca.

Ko je vse to premislil gospod glavar, je zaškripal z zobmi, tako ga je jezilo, ker si je naložil poleg nesreče ter zgube še težek koš sramote in zasmeha. Uvidel je, da sam z orožništvom ne bo kos lopovu, ki je res nekaj tolovajski kralj od St. Jurja do Brežic. Po temeljitem razmišljanju je sklenil še na bolniški postelji, da se bo odpeljal k deželnemu glavarju v Gradec. Njemu bo v živni besedi iz lastne žalostne izkušnje naslikal, kaj da grozi s časom tem krajem, ako strašnega Guzaja in njegove zalege ne bodo iztrebili z nekoliko močnejšo oboroženo silo, nego je peščica bojazljivih žandarjev. Prosil bo deželnega glavarja za par bataljonov vojaštva, ki naj zajame obenem celi okoliš od St. Jurja do Kozjega in ni zlodej, da bi jim ne pritekel v pest sam Guzaj, katerega pozna sedaj tudi on prav dobro.

Grof je pisal Dietrichu v Kozje, kateremu je že bil sporočil ta prokleti razbojnik pismenim potom, da se mu zahvaljuje za krasne konje in lepi lovski voz kot nagrado, da je pobožal po glavi brežiškega glavarja grofa Attems.

Iz tega pisma je uvidel glavar, kako se je poigračkal prosluli Guzaj naenkrat kar z dvema, ki sta bila na glasu kot dve prvi in najbolj brihtni osebnosti v okraju.

Ko se je glavar do dobrega opomogel, je tudi izpolnil, kar je bil prisegel na postelji. Ni pisal v Gradec, podal se je kot vplivna osebnost sam na pot k deželnemu glavarju in mu razložil obširno o gospodskem strahu in celjskem ter brežiškem okraju, katerega bo mogoče vloviti ali pokončati edinole z močno vojaško silo. Kako in kaj sta se domenila z deželnim gospodarjem ni znano. Vojaške pomoči sploh ni bilo od nikoder in Guzaj je še lahko kraljeval nemoteno od St. Jurja do Brežic.

(Dalje prih.)

IZ GORIŠKE, PRIMORJA IN ISTRE

Ukinjena dekanija Ločnik

V upravni organizaciji goriške nadškofije so bile izvršene nove pomembne izpremembe. Dekanija Ločnik je bila ukinjena. Njeni župniji v Moši in Podgorici sta bili priključeni goriškemu cerkvenemu distriktu. Od dekanije v Biljani sta bili tudi ločeni župniji in priključeni goriškemu mestnemu okrožju. Župnija Števerjan, ki je pripadala ločniški dekaniji se je priključila biljanski, župnija v Sv. Lovrencu pri Moši pa krminski dekaniji.

Smrtna nesreča

V Gorici se je pripetila na prehodu čez železniško progo, ki vodi proti Trstu, huda nesreča. Tovorni avto, ki ga je šofiral 30 let stari Dominik Kastelic iz Trsta, je povozil 47 let starega skladiščnika Franceta Rupnika s Črnega vrha. Kolesa tovrnega avtomobila so Rupniku zdrobila lobanjo in prsni koš. Nesrečnega moža so sicer takoj prepeljali v bolnišnico, ker je kazal še nekaj znakov življenja, a že dve uri pozneje so zdravniki ugotovili, da je podlegel poškodbam. Rupnik je zapustil številno družino. Karabinerjem je Kastelic pozneje izpavil, da je Rupnik nenadoma stopil na sredo ceste, ko

je bil avto oddaljen od njega le še nekaj metrov in je bila nesreča neizogibna.

Ogenj v predilnici

Pred kratkim ponoči je zaradi kratkega stika nastal požar v predilnici v Podgorici pri Gorici. Gasilci so bili sicer takoj na mestu, a ogenj se je razširil na skladišče bombaža in uničil skoraj v hipu veliko zalogo blaga. Šele po sedmih urah vztrajnih naporov so ogenj omejili. Požar je uničil dva oddelka tovarne. Poškodoval je tudi stroje in druge naprave v njih. Napravljen je za 280.000 lir škoda. V predilnici je bilo zaposlenih zadnje dni preko 2000 delavk. Nekaj jih je bilo začasno odpuščenih z dela.

Trst. — 75 letni Perušič Josip iz Rocola si je zastrupil kri, ko je delal bos na polju. Dobil je tetanus in v kratkem času umrl.

Zgonik na Krasu, februarja 1939. V tržaško bolnišnico so pripeljali Josipa Škerla starega 50 let iz Saleža. Škerl je hotel prehiteti motorno kolo, ko se je peljal na kolesu. Pri tem je tako nesrečno padel na tla, da je zadobil težko rano na glavi in si zlomil ključnico.

Privoščite si več prostega časa ... kuhajte z ELEKTRIKO

✱ Ko že govorimo o varčevanju s časom! Moderna, avtomatična električna peč vam bom prihranila ure kuhinjskega dela, ne samo v enem oziru, marveč v treh ozirih.

PRVIČ — prihranite čas, ker kuha jedi tako hitro, kakor se sploh morejo jedi kuhati.

DRUGIČ — prihranite čas, ker bo skuhala celi obed avtomatično, celo, kadar ste zdoma.

TRETIČ — prihranite čas, ker električna vročina je snažna — ni vam treba ribati in drgniti loncev in ponev.

In pomnite — električno kuhanje ni drago. Dejanske preizkušnje v Chicagi kažejo, da povprečni stroški za elektriko, porabljen za kuhanje, so samo \$2.18 na mesec.

Oglejte si izložbo modernih avtomatičnih električnih peči pri trgovcih z električnimi potrebščinami, z železninami, v trgovinah s pohištvo in department trgovinah in v sosesčini ali "downtown" v električnih trgovinah Commonwealth Edison družbe.

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

Pisano polje

J. M. Trunk

Iskre.

Tam na jugu. Imamo dosti lastnih zadev, ki nas zanimajo v prvi vrsti, ampak razmere v starem kraju odmevajo tudi med nami in vplivajo na domače razmere. Nismo še popolnoma odrezani.

Ali pride med Srbi in Hrvati do poravnave? Težko. Ako se govori o "hrvaških Sudetih" je to šarlatanstvo prve vrste, ali pa najresnejša zadeva. Nisem za golo zabavljanje. Nekdo piše: "Najbolje bi res bilo, da knez Pavle ušliši Mačka in dovoli Hrvatom avtonomijo. Srbi še ne vedo, kako bi si lahko naredili iz Hrvatov najboljši prijatelje — baš na ta način, da jim dajo notranjo svobodo. Kajti potem se bodo Hrvatje začeli grizti med seboj, razdelili se bodo na sto strank in sto taborov — vsaka stranka bo pa skušala dobiti simpatij in moralne pomoči pri Srbih napram hrvaškim nasprotnikom". Upam, da je pri Srbih še nekaj razsodnosti, da vsaj skušajo preprečiti spor. Če pride do spora, bodo trpeli vsi trije deli, vse ljudstvo bo trpelo, vladajoči in tisti, ki nimajo besede, ker pri sporu bo takoj na Slovenskem Nemec, na Hrvaškem pa Mažar. Po sporu je vse prepozno. Vsaka nasilna avtonomija pomeni le podaljšanje sporov, in pri tem bi prišli Slovenci iz deža pod klap, ker hrvaška "ljubezen" bi bila dosti opasnejša od sedanja srbske. Sicer bi pa vsaj Nemec niti ne čakal na avtonomijo, kar prikorakal bi. Ako mirne poravnave ne bo, in je vsako bratsko sporazumljenje nemogoče, kar zaprimo.

Abraham Lincoln je bil velik mož. Vse piše o njem, kadar prihaja obletnica njegovega rojstva. Tudi kak socialist se lahko postavi z Lincolnom. Vsaj slovenski obersocialist se postavlja, ko vindi cira Lincolna prav v svojega sovratnika. Pravi, da je bil Lincoln socialist in še svobodomiselec. Kakor se pač vzame. Tak socialist in svobodomiselec, kakršen je bil Lincoln, je lahko tudi kak fajmošter, saj drug svobodomiselec pokaže Lincolna kot globoko vernega moža, da bi se pred njim moral skoroda skriti še kak papež. V pojmihi ste vsi hudo zmedeni.

Tudi v zlati Kaliforniji ni vse zlato. Joseph Ruzich se hudo pohuduje v "Prosveti" o neklih pogrebihi v Sacramentu. "Vsiljevanje katolicizma mrličem", pravi, in to mora biti res prav čudna roba, ko tudi pri kakem ateistu velja: "Kamor drevo pade, tam obleži". Tu bi se pa še celo na mrličih nekaj izpreminjalo. Niti Hrvat, niti naprednemu Slovincu ne bo uspelo. Dante je osvraženega kardinala po-

stavil v "pekel", da ga je vsak lahko spoznal. To je bilo le v pesnitvi. Pa so leteli sorodniki k papežu in še pritožili nad Dantejem. Ampak sam papež je odgovoril: "Ex inferno nulla redemptio — iz pekla ni rešitve", in tako lahko tudi kak fajmošter trdi, da se "katolicizma ne more vsiljevati umrlim", ako prej katolici zma in bilo, in Ruzich sam pravi in trdi, da ga ni bilo.

Sicer se jezi na "prijatelje", ki letijo do cerkve, ko je kdo mrtev, kamor pa, kadar je bil še živ, ni hodil. Saj se poznamo. To je vrl malo "zlata" roba še kje drugje. Ampak cerkev jih dobi med rebrarjenar, denar... Bogami, ali se vam cerkev vsiljuje? Ali gre far k vam, ali greste vi do farja? In če bi duhovnik odklonil, bogami, bi zopet sumelo, da "pop neče". Zmede.

"Štirikratni umor in samomor". To je hudo. Ženo, tri otroke in še samega sebe. Menda gre za neko hrvaško družino. Ali se je žmešalo v možganih, more soditi le Bog. "Prosveta" poroča: "Zanimivo je, da je... dal zavarovati svojo ženo in otroke pri dr. SNPJ, toda sam ni bil član". Ali odleže? Vsekako pa odleže, ko pravi dalje: "Družina je tudi pripadala katoliški župniji". Sodite sami.

Škof Lucey iz Amarillo kliče: "Ako ne bo močni duh vere živ, naša demokracija ne bo preživevala. To resnično navedno in povsod uči in širi katoliški tisk!"

POZOR!

Ko pošiljate naročnino za "Am. Slovenca" tekom te kampanje ne pozabite vsakokrat omeniti, komu želite, da se naklonijo vaši glasovi. Upoštevajte to, ker je važno! — Preberite pazno kampanjski oglas in storite tudi vi kaj za svoj katoliški list!

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko Radio uro od 9. do 10. ure dopoldne na WGES postaji, 1360 kilocycles.

23 LET IZKUŠNJE
Pregleduje oči in predpisuje očala
DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9. zjutraj do 8:30 zvečer.

Jacob Gerend Furniture Co.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.

704-706 North 8th Street, Sheboygan, Wis.
Telefon: 85 — Res. 4080-W

ZA OBNOVITEV VAŠE ZAVAROVALNINE

proti ognju, tornadu in avto nezgode, kakor tudi, kadar potrebujete notarska dela, pokličite me po telefonu: KENMORE 2473-R ali se pa zglaste pri:

JOHN PRISEL

15908 Parkgrove Avenue
CLEVELAND OHIO

ZASTOPNIK "AMERIKANSKEGA SLOVENC" IN
PRODAJALEC HIŠ.

NOVI SVET

je poučen, zabaven in zanimiv slovenski mesečnik v Ameriki.

Prinaša zanimive zgodovinske podatke o ameriških Slovencih, poučne članke, zanimive črtice iz življenja slovenskih izseljencev in lepe povesti. Stane na leto samo \$2.00; za Kanado in inozemstvo \$3.00. — Naročnino je poslati na:

NOVI SVET

1849 West Cermak Road,
Chicago, Illinois